

Research articles

Stress of Parents of Pre-school children in Sirindhorn College of Public Health Khon Kaen Province

Apinya Yudthachawit

Dentist, Senior Professional Level,
Sirindhorn College of Public Health,
Khon Kaen Province

Werachat Yudthachawit

Dentist, Senior Professional Level,
Sirindhorn College of Public Health,
Khon Kaen Province

Abstract

Stress happens to everybody. Bringing up children can cause a stress to their parents as well. Stress in pre-school parents may have mental and emotional impact on children. This can cause anxiety and difficulty in their learning. This study was a descriptive study. The objective of this program was to study stress of the pre-school parents in Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen Province, this was included, digested and compared stress of parents related to various individual factors. Data were collected in Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen Province using questionnaires during November to December 2012. The target group was 35 parents in Sirindhorn College of Public Health Khon Kaen Province. The result showed that the mentioned stress level of pre-school parents in Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen Province was in a normal level. Several parents' aspects including gender, age, education, occupation, income, marital status, the number of children, pregnancy problems, family's characteristic, relation between children and the parents, age of the children when they started pre-school, number of children in their family, and the distance from home to school were taken into consideration. It was found that the stress levels of all parents' aspects were not different from each other. On the other hand, when the factor of balancing income and saving money was considered, it was found that the parents with balancing income and saving money got less stress level than the ones with

unbalancing income with statistical significance more than 99% confident interval. The parents who earned balancing income without saving money still got less stress level than the ones with unbalancing income with statistically significance more than 99% confident interval. Anyway, there was no significant difference between the group of parents earning balancing income with saving money and another one with balancing income without saving money (p-value = 0.625).

Key words : stress; parent; pre-school children

บทความวิจัย

ความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยง และพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

อภิญญา ยุทธชาวิทย์

ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร

จังหวัดขอนแก่น

วีระชาติ ยุทธชาวิทย์

ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร

จังหวัดขอนแก่น

บทคัดย่อ

ความเครียดเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน การเลี้ยงดูเด็กเล็กอาจนำมาซึ่งความเครียดของบิดา มารดา ความเครียดของผู้ปกครองที่เลี้ยงดูเด็ก อาจมีผลกระทบโดยตรงต่อจิตใจและอารมณ์ของเด็กเป็นอย่างมาก ส่งผลให้เด็กมีความกลัว และความวิตกกังวลและขัดขวางต่อการเรียนรู้ของเด็ก

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบพรรณนาและมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยรวมและจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและเพื่อเปรียบเทียบความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ระหว่างผู้ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่าง ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประเมินความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2555 กลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้ปกครองในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น จำนวน 35 คน

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลอยู่ในระดับปกติ เมื่อเปรียบเทียบระดับความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส จำนวนบุตรในครอบครัว ปัญหาการตั้งครรภ์ ลักษณะครอบครัว ความเกี่ยวข้องของเด็กกับผู้ปกครอง อายุเด็กที่นำ

มารับบริการ จำนวนเด็กที่ต้องดูแลในบ้านเดียวกัน ระยะทางจากที่พักถึงสถานรับเลี้ยงเด็ก พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ตัวแปรด้านความเพียงพอของรายได้ พบว่ากลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและเหลือเก็บ กับ กลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นมากกว่า 99% ($p\text{-value} = 0.005$) และกลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและไม่เหลือเก็บ กับ กลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นมากกว่า 99% ($p\text{-value} = 0.004$) เช่นกัน แต่กลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและเหลือเก็บกับกลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและไม่เหลือเก็บ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.625$)

คำสำคัญ : ความเครียด; ผู้ปกครอง; เด็กก่อนวัยเรียน

บทนำ

ในปัจจุบันเราต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดความเครียดอยู่บ่อยครั้ง ความเครียดเป็นเรื่องของจิตใจที่ตื่นตัวเตรียมรับเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งไม่น่าพึงพอใจ และเป็นเรื่องราวที่เราคิดว่าหนักหนาสาหัสเกินความสามารถแก้ไขได้ ทำให้เกิดความรู้สึกหนักใจและพลอยทำให้ร่างกายเกิดอาการผิดปกติขึ้นด้วย

เด็กเล็กเป็นวัยหนึ่งที่สังคมไทยตระหนักถึงความสำคัญ เพราะเด็กเหล่านี้จะเติบโตไปเป็นเยาวชนและพลเมืองเพื่อพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคตคุณภาพของบุคคลเหล่านี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่วัยเยาว์ และบุคคลสำคัญที่มีส่วนในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเหล่านี้ก็คือมารดา บิดา และผู้ปกครองเด็ก¹

ความเครียดในผู้ใหญ่อาจรู้ตนเองว่ากำลังเครียด เมื่อเรามีอาการเจ็บป่วย เช่น ปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือใจสั่นโดยไม่ทราบสาเหตุ ความเครียดจะส่งผลทำให้เกิดความไม่สมดุลของระบบฮอร์โมน

ในร่างกาย เกิดการเสื่อมของร่างกายก่อนวัยอันควร การเผชิญกับความเครียดในผู้ใหญ่สามารถรับรู้และหาหนทางแก้ไขด้วยตนเอง มนุษย์เราสามารถปรับตัวและควบคุมให้ทนต่อความเครียดได้ในระดับหนึ่ง โดยปรับให้จิตใจอยู่ในระดับที่สมดุล (Psychological equilibrium) หรือเป็นปกติเหมือนกับคนทั่วไป แต่ถ้าความเครียดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และปล่อยให้มีอยู่ยาวนานเกินไป จะส่งผลเสียต่อร่างกาย จิตใจ และชีวิตความเป็นอยู่ ในวัยเด็กเล็กนั้น เด็กเล็กจะใช้เวลาร่วมกับผู้ปกครอง บิดา มารดาเป็นส่วนใหญ่ ความเครียดของผู้ปกครองที่เลี้ยงดูเด็ก อาจส่งผลกระทบต่อเด็ก สำหรับเด็กเล็ก ความเครียดจะมีผลต่อจิตใจและอารมณ์ของเด็กเป็นอย่างมาก ซึ่งพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กเล็กจะมีความกลัวและความวิตกกังวลจะแสดงออกให้เห็นได้อย่างเปิดเผย ความเครียดจะส่งผลต่อร่างกายให้สร้างฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องกับความเครียด (Cortisone) ที่ส่งผลให้สมองส่วน Cortex และพื้นที่สมองที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับความคิด ความฉลาด สูญเสียไป กล่าวได้ว่า ความเครียดมีผลขัดขวางต่อการเรียนรู้ของเด็ก อีกทั้งยังทำให้กลายเป็นคนก้าวร้าวหรือไม่มั่นใจตนเอง เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่มีผลทำให้บุคลิกภาพที่ดีเสียไป จึงควรให้ความสำคัญกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง รวมถึงความพร้อมทั้งทางร่างกาย และจิตใจของผู้ปกครองด้วย^{2,3} ความเครียดเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน การเลี้ยงดูเด็กเล็กอาจนำมาซึ่งความเครียดของบิดา มารดาได้ มารดาอาจต้องเผชิญความเครียดกันมาก เพราะต้องพบกับ การเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ รวมทั้งด้านสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง และถ้าหากความเครียดมีการสะสมมากขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การเลี้ยงดูตามมาได้ในภายหลัง⁴ การส่งเสริมการเลี้ยงดูเด็กให้มีคุณภาพเพื่อช่วยลดความเครียดของมารดาในการเลี้ยงดูบุตรนั้น ควรจะต้องทราบระดับความเครียดของกลุ่มของผู้ปกครองบิดามารดาที่เลี้ยงดูเด็กก่อน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปสู่วิธีการจัดการความเครียดซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้

และด้วยภาวะเศรษฐกิจที่บีบรัด สถานรับเลี้ยงเด็กจึงเป็นทางเลือกที่หลายครอบครัวอาจจำเป็นต้องยอมรับ สถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็ก โดยสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็ก จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาคุณภาพของเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวิจัยความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยรวมและจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อเปรียบเทียบความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ระหว่างผู้ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การศึกษครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบประเมินความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุข

สิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม ส่วนที่ 2 แบบประเมินระดับความเครียด โดยใช้แบบวัดของสายทิพย์ แก้วอินทร์⁵

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ เพื่อใช้ในการอธิบาย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความเพียงพอของรายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส จำนวนบุตรในครอบครัว ปัญหาการตั้งครรภ์ ลักษณะครอบครัว ความเกี่ยวข้องของเด็กกับผู้ปกครอง อายุเด็กที่นำมาใช้บริการ จำนวนเด็กที่ต้องดูแลในบ้านเดียวกัน ระยะทางจากที่พักถึงสถานรับเลี้ยงเด็ก ของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. วิเคราะห์ระดับความเครียดของผู้ปกครองในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วแปรผลตามเกณฑ์การตัดสินใจวิเคราะห์

3. เปรียบเทียบระดับความเครียดของผู้ปกครองในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ตามตัวแปรที่ศึกษา ด้วย ใช้สถิติค่าที (t-test) แบบ Independent Samples และ F-test (One-way analysis of Variance) กรณีเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม หรือ One Way ANOVA ในกรณีเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม แต่พบว่าข้อมูลที่ได้ละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ จึงใช้ Mann-Whitney U-test (2 กลุ่มอิสระต่อกัน) และเลือกใช้สถิติ Kruskal Wallis แทน ANOVA (มากกว่า 2 กลุ่มอิสระต่อกัน)

4. เมื่อพบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่ทดสอบต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นรายคู่ (Multiple Comparisons) ด้วยวิธีของ Scheffe'

การดำเนินการ

ชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและขอความร่วมมือผู้ปกครองในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ในการให้ข้อมูลในแบบสอบถาม โดยทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2555

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

การศึกษาครั้งนี้ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 85.7 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.6 มีสถานภาพสมรสเป็นคู่คิดเป็นร้อยละ 80 ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.1 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี นอกจากนี้ยังพบว่าร้อยละ 31.4 ประกอบอาชีพอื่นๆ นอกเหนือจากรับราชการ รัฐวิสาหกิจ ค้าขายและรับจ้าง ส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 12,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 68.6

และรายได้เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 48.6 มีจำนวนบุตรในครอบครัว 1 หรือ 2 คน คิดเป็นร้อยละเท่าๆกัน คือ ร้อยละ 45.7 ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการมีบุตรยาก ร้อยละ 94.3 พบว่า ร้อยละ 85.7 ไม่มีปัญหาบุตรเมื่ออายุมาก ไม่มีปัญหาระหว่างการตั้งครรภ์ การคลอด การแท้ง ร้อยละ 80 พบว่า ร้อยละ 77.1 ไม่มีปัญหาคุณแม่และ/หรือ เด็กมีโรคประจำตัว นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 57.1 มีครอบครัวลักษณะครอบครัวเดี่ยว และผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 80 เป็นมารดา ร้อยละ 60 ของเด็กที่มารับบริการมีอายุระหว่าง 2-3 ปี และมีจำนวนเด็กที่ต้องดูแลภายในบ้านเดียวกัน ส่วนใหญ่ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 88.6 และส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.7 มีบ้านพักอยู่ห่างจากสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น มากกว่า 1 กิโลเมตร

ตารางที่ 1 แสดงระดับความเครียดและคะแนนความเครียดของผู้ปกครองในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความเครียด จำนวน(ร้อยละ)						$\bar{X}$	S.D.	ค่าสถิติ	P-value
	ต่ำกว่าปกติ มาก	ปกติ	สูงกว่าปกติ เล็กน้อย	สูงกว่าปกติ ปานกลาง	สูงกว่าปกติ มาก					
เพศ										
1. หญิง	11(36.7)	15(50.0)	2(6.7)	1(3.3)	1(3.3)	30	14.7	11.57	47.00*	0.202
2. ชาย	2(40.0)	3(60.0)	0(0)	0(0)	0(0)	5	7.2	4.76		
อายุ										
1. 20-29 ปี	4(50.0)	4(50.0)	0(0)	0(0)	0(0)	8	9.63	5.93	0.772**	0.680
2. 30-39 ปี	8(33.3)	12(50.0)	2(8.3)	1(4.2)	1(4.2)	24	15.33	12.57		
3. 40 ปี ขึ้นไป	1(33.3)	2(66.7)	0(0)	0(0)	0(0)	3	10.67	7.371		
สถานภาพสมรส										
1. โสด	2(100)	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)	2	5.5	2.12	1.662**	0.436
2. คู่	10(35.7)	14(50.0)	2(7.1)	1(3.6)	1(3.6)	28	14.21	12.00		
3. หม้าย/ หย่า/ แยก	1(20.0)	4(80.0)	0(0)	0(0)	0(0)	5	13.6	6.62		
ระดับการศึกษา										
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	2(20.0)	8(80.0)	0(0)	0(0)	0(0)	10	11.8	5.85	1.175**	0.556
2. ปริญญาตรี	8(40.0)	8(40.0)	2(10.0)	1(5.0)	1(5.0)	20	15.75	13.37		

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความเครียด จำนวน(ร้อยละ)					n	$\bar{X}$	S.D.	ค่าสถิติ	P-value
	ต่ำกว่าปกติ มาก	ปกติ	สูงกว่าปกติ เล็กน้อย	สูงกว่าปกติ ปานกลาง	สูงกว่าปกติ มาก					
3. ปริณญัตริ ขึ้นไป	3(60.0)	2(40.0)	0(0)	0(0)	0(0)	5	8.8	8.23		
อาชีพ										
1. รับราชการ	2(33.3)	2(33.3)	0(0)	1(16.7)	1(16.7)	6	20.33	18.82	1.515**	0.824
2. รัฐวิสาหกิจ (ธนาคาร ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น)	2(66.7)	1(33.3)	0(0)	0(0)	0(0)	3	10.00	7.81		
3. ค้าขาย	2(28.6)	4(57.1)	1(14.3)	0(0)	0(0)	7	14.43	9.41		
4. รับจ้าง	1(12.5)	7(87.5)	0(0)	0(0)	0(0)	8	12.63	6.12		
5. อื่นๆ	6(54.5)	4(36.4)	1(9.1)	0(0)	0(0)	11	11.18	10.67		
รายได้ (เงินเดือน/ค่าตอบแทน/เงินพิเศษอื่นๆ)										
1. ต่ำกว่า 8000 บาท ต่อเดือน	0(0)	2(100)	0(0)	0(0)	0(0)	2	14.00	1.41	0.183**	0.912
2. 8000-12000 บาท ต่อเดือน	4(44.4)	4(44.4)	1(11.1)	0(0)	0(0)	9	13.56	11.63		
3. มากกว่า 12000 บาท ต่อเดือน	9(37.5)	12(50.0)	1(4.2)	1(4.2)	1(4.2)	24	13.63	11.66		
ความเพียงพอของรายได้ต่อเดือน										
1. เพียงพอและเหลือเก็บ	6(42.9)	7(50.0)	1(7.1)	0(0)	0(0)	14	11.71	8.29	8.384**	0.015
2. เพียงพอและไม่เหลือเก็บ	7(41.2)	9(52.9)	0(0)	1(5.9)	0(0)	17	11	9.27		
3. ไม่เพียงพอ	0(0)	2(50.0)	1(25.0)	0(0)	1(25.0)	4	31.5	12.90		

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความเครียด จำนวน(ร้อยละ)					$\bar{X}$	S.D.	ค่าสถิติ	P-value
	ต่ำกว่าปกติ มาก	ปกติ	สูงกว่าปกติ เล็กน้อย	สูงกว่าปกติ ปานกลาง	สูงกว่าปกติ มาก				
การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ 1. กลุ่มเพียงพอและเหลือเก็บ กับ กลุ่ม เพียงพอและไม่เหลือเก็บ 2. กลุ่มเพียงพอและเหลือเก็บ กับ กลุ่มไม่ เพียงพอ 3. กลุ่มเพียงพอและไม่เหลือเก็บ กับ กลุ่มไม่ เพียงพอ								106.00*	0.625
								3.00*	0.005
								4.00*	0.004
จำนวนบุตรในครอบครัว 1. 1 คน 2. 2 คน 3. 3 คน ขึ้นไป	6(37.5)	9(56.3)	1(6.3)	0(0)	0(0)	11.88	7.94	1.097**	0.578
	6(37.5)	8(50.0)	1(6.3)	1(6.3)	0(0)	13.50	11.55		
	1(33.3)	1(33.3)	0(0)	0(0)	1(33.3)	23.67	21.39		
ปัญหาการตั้งครรภ์ 1. มีปัญหาการมีบุตรยาก 2. มีบุตรเมื่ออายุมาก 3. มีปัญหาระหว่างการตั้งครรภ์หรือการคลอด หรือเคยแท้งบุตร	1(50.0)	1(50.0)	0(0)	0(0)	0(0)	10.0	12.73	28.00*	0.756
	3(60.0)	2(40.0)	0(0)	0(0)	0(0)	7.2	7.09	42.50*	0.128
	2(28.6)	4(57.1)	0(0)	1(14.3)	0(0)	15.43	12.38	85.50*	0.614

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความเครียด จำนวน(ร้อยละ)					n	$\bar{X}$	S.D.	ค่าสถิติ	P-value
	ต่ำกว่าปกติ มาก	ปกติ	สูงกว่าปกติ เล็กน้อย	สูงกว่าปกติ ปานกลาง	สูงกว่าปกติ มาก					
4. คุณแม่ และ/หรือเด็กมีโรคประจำตัว	4(50.0)	3(37.5)	0(0)	1(12.5)	0(0)	8	12.13	12.55	85.00*	0.384
ลักษณะครอบครัว										
1. ครอบครัวเดี่ยว (พ่อ แม่ ลูก)	9(45.0)	9(45.0)	1(5.0)	1(5.0)	0(0)	20	11.15	10.13	98.50*	0.086
2. ครอบครัวขยาย (พ่อ แม่ ลูก และบุคคลอื่นๆ)	4(26.7)	9(60.0)	1(6.7)	0(0)	1(6.7)	15	16.93	11.88		
ความเกี่ยวข้องของเด็กกับผู้ปกครอง										
1. มารดา	10(35.7)	14(50.0)	2(7.1)	1(3.6)	1(3.6)	28	14.93	11.78	1.850**	0.397
2. บิดา	2(40.0)	3(60.0)	0(0)	0(0)	0(0)	5	7.2	4.76		
3. อื่นๆ ระบุ.....	1(50.0)	1(50.0)	0(0)	0(0)	0(0)	2	11.5	10.61		
อายุเด็กที่นำมารับบริการ										
1. 1-2 ปี	1(12.5)	4(50.0)	1(12.5)	1(12.5)	1(12.5)	8	23.38	15.90	4.797**	0.091
2. 2-3 ปี	9(42.9)	11(52.4)	1(4.8)	0(0)	0(0)	21	10.81	7.67		
3. มากกว่า 3 ปี	3(50.0)	3(50.0)	0(0)	0(0)	0(0)	6	10.50	7.48		
จำนวนเด็กที่ต้องดูแลในบ้านเดียวกัน										
1. 1 คน	6(50.0)	5(41.7)	1(8.3)	0(0)	0(0)	12	10.00	8.05	4.865**	0.182
2. 2 คน	6(31.6)	11(57.9)	1(5.3)	1(5.3)	0(0)	19	13.84	10.64		
3. 3 คน	1(33.3)	2(66.7)	0(0)	0(0)	0(0)	3	15.67	9.45		

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความเครียด จำนวน(ร้อยละ)						n	$\bar{X}$	S.D.	ค่าสถิติ	P-value
	ต่ำกว่าปกติ มาก	ปกติ	สูงกว่าปกติ เล็กน้อย	สูงกว่าปกติ ปานกลาง	สูงกว่าปกติ มาก						
4. มากกว่า 3 คน	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)	1(100)		1	47.00	0.00		
ระยะทางจากที่พักถึงสถานรับเลี้ยงเด็ก 1. ไม่เกิน 1 กม. 2. มากกว่า 1 กม.	5(41.7)	6(50.0)	1(8.3)	0(0)	0(0)		12	12.33	8.10	133.50*	0.878
	8(34.8)	12(52.2)	1(4.3)	1(4.3)	1(4.3)		23	14.3	12.54		
	13(37.1)	18(51.4)	2(5.7)	1(2.9)	1(2.9)		35	13.63	11.13		
โดยรวม											

* Mann-Whitney U-test

** Kruskal Wallis

จากตารางที่ 1 ผลของระดับความเครียดและผลเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ระดับความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลอยู่ในระดับปกติ

2. เปรียบเทียบระดับความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความเพียงพอของรายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส จำนวนบุตรในครอบครัว ปัญหาการตั้งครรภ์ ลักษณะครอบครัว ความเกี่ยวข้องของเด็กกับผู้ปกครอง อายุเด็กที่นำมาใช้บริการ จำนวนเด็กที่ต้องดูแลในบ้านเดียวกัน ระยะทางจากที่พักถึงสถานรับเลี้ยงเด็กที่แตกต่างกัน พบว่า

2.1 ผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น เพศหญิงและเพศชาย และระดับความเครียดเรื่องเพศไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่นที่มีความเครียดมากที่สุดคือ ผู้ปกครองที่มีอายุ 30-39 ปี ผู้ปกครองเด็กที่มีสถานภาพสมรสคู่ ผู้ปกครองเด็กที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ปกครองเด็กที่มีอาชีพรับราชการ ผู้ปกครองเด็กที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาทต่อเดือน ผู้ปกครองที่มีปัญหาระหว่างการตั้งครรภ์หรือการคลอดหรือ

เคยแท้งบุตร ผู้ปกครองที่มีลักษณะครอบครัวขยาย ผู้ปกครองที่มีความเกี่ยวข้องของเด็กกับผู้ปกครองเป็นมารดา ผู้ปกครองที่มีอายุเด็กที่มาใช้บริการ 1-2 ปี ผู้ปกครองที่มีจำนวนเด็กที่ต้องดูแลในบ้านเดียวกัน 3 คนขึ้นไป ผู้ปกครองที่มีระยะทางจากที่พักถึงสถานรับเลี้ยงเด็ก มากกว่า 1 กม. โดยระดับความเครียดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ที่มีความไม่เพียงพอของรายได้ต่อเดือน มีระดับความเครียดมากที่สุด และระดับความเครียดเรื่องรายได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย พบว่า กลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและเหลือเก็บกับกลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ P-value 0.005 และกลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและไม่เหลือเก็บ กับ กลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอ ก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นกัน ที่ระดับ P-value 0.004 แต่กลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและเหลือเก็บ กับ กลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและไม่เหลือเก็บ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ P-value 0.625

2.4 ผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่นที่มีจำนวนบุตรในครอบครัว 3 คนขึ้นไป มีระดับความเครียดส่วนใหญ่อยู่ในระดับปกติ ระดับต่ำกว่าปกติมาก ระดับสูงกว่าปกติมาก เท่าๆกัน และระดับความเครียดเรื่องจำนวนบุตรในครอบครัว ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้ พบว่าระดับความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ามีระดับความเครียดอยู่ในระดับปกติ

2. การเปรียบเทียบความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ระหว่างผู้ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน พบว่า

2.1 ระดับความเครียดเมื่อเปรียบเทียบกับเพศแล้ว ความเครียดของเพศชายและหญิงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันหน้าที่บทบาทในสังคมของชายและหญิงไม่แตกต่างกัน ปัจจุบันทั้งหญิงและชายต่างมีหน้าที่ความรับผิดชอบเรื่องช่วยกันทำงานหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวและมีหน้าที่ช่วยกันเลี้ยงดูบุตรรวมทั้งดูแลเรื่องต่างๆภายในบ้านร่วมกัน

2.2 ระดับความเครียดเมื่อเปรียบเทียบกับอายุแล้ว พบว่าช่วงอายุที่แตกต่างกันมีระดับความเครียดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น สามารถปรับตัวกับการเลี้ยงดูบุตรได้ดี ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ อนิรุทธิ์ โพธิ์เพชรเล็บ 5 และการศึกษาของ Sumatchara Manachevakul, Tassanee Prasopkittikun, Parnarat Sangperm⁷ ซึ่งทำการศึกษารื่องปัจจัยทำนายความเครียดของมารดาในการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรก ก็พบว่า ตัวแปรอิสระซึ่งได้แก่ อายุ นั้นไม่สามารถทำนายความเครียดของมารดาในการเลี้ยงดูบุตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ สุบรรณ เปศรี⁸ ที่พบว่าอายุทำให้ระดับความเครียดแตกต่างกัน

2.3 ระดับความเครียดเมื่อเปรียบเทียบกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง จำนวนบุตรที่ต้องดูแลในบ้านเดียวกันขณะปัจจุบันแล้ว พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองอาจมีประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กมาก่อน ทำให้สามารถปรับตัวในเรื่องการเลี้ยงดูบุตรได้ จึงมีระดับความเครียดไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Sumatchara Manachevakul, Tassanee Prasopkittikun, Parnarat Sangperm⁶ ซึ่งทำการศึกษารื่องปัจจัยทำนายความเครียดของมารดาในการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรก ก็พบว่า ระดับการศึกษาของมารดา จำนวนบุตรที่ต้องดูแลในบ้านเดียวกันขณะปัจจุบัน ไม่สามารถทำนายความเครียดของมารดาในการเลี้ยงดูบุตรได้

2.4 ระดับความเครียดเมื่อเปรียบเทียบกับสถานภาพสมรส พบว่าสถานภาพสมรสที่แตกต่างกันมีความเครียดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะดีและผู้ที่มิมีสถานภาพโสด มีอิสระในการตัดสินใจ มีเวลาในการดูแลเด็กได้อย่างเต็มที่ ผู้ที่สมรสแล้วก็มีคู่ครองที่สามารถปรึกษาและให้กำลังใจซึ่งกันและกันได้เมื่อต้องเผชิญปัญหาต่างๆ ในขณะที่กลุ่ม หม้าย/หย่า/แยก นั้นอาจจะปรับตัวได้ดีในการดำรงชีวิตในปัจจุบันไม่มีปัญหาในการเลี้ยงดูเด็กมากนัก สอดคล้องกับการศึกษาของ อนิรุทธิ์ โพธิ์เพชรเล็บ⁶ และสุบรรณ เปศรี⁸ ที่พบว่าสถานภาพสมรสไม่มีผลทำให้ระดับความเครียดแตกต่างกัน

2.5 ระดับความเครียดเมื่อเปรียบเทียบกับระดับรายได้ พบว่า เมื่อรายได้ต่างกันระดับความเครียดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่กลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและเหลือเก็บ กับ กลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และกลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและไม่เหลือเก็บ กับ กลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอ ก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน แต่กลุ่มที่มีรายได้เพียงพอ

และเหลือเก็บ กับกลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและไม่เหลือเก็บ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ความไม่เพียงพอของรายได้มีผลต่อความเครียดของผู้ปกครอง ซึ่งไม่ได้ขึ้นกับความมั่งคั่งของรายได้เท่านั้น แต่หากขึ้นกับรายจ่ายของผู้ปกครองด้วยว่า เพียงพอและสมดุลกับรายได้หรือไม่

ข้อเสนอแนะ

1. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีจำนวนค่อนข้างน้อย และเนื่องจากข้อมูล (ตัวแปร score) มีการแจกแจงของข้อมูลไม่เป็นแบบปกติ ละเมิด ข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ t-test จึงต้องใช้สถิติ Mann-Whitney U-test (2 กลุ่มอิสระต่อกัน) แทนการใช้สถิติ Independent t-test และใช้สถิติ Kruskal Wallis (มากกว่า 2 กลุ่มอิสระต่อกัน) แทนการใช้สถิติ One-way ANOVA ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องเดียวกันนี้ในกลุ่มประชากรที่มากและกว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อผู้ปกครองเด็กและสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนที่มากขึ้นต่อไป
2. เนื่องจากพบว่า เมื่อรายได้ต่างกันระดับความเครียดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ที่น่าสังเกตคือ กลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและเหลือเก็บ กับ

กลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และกลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและไม่เหลือเก็บ กับ กลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอ ก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน แต่กลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและเหลือเก็บ กับ กลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและไม่เหลือเก็บ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ความไม่เพียงพอของรายได้มีผลต่อความเครียดของผู้ปกครองนั้นหมายความว่า ไม่ได้ขึ้นกับความมั่งคั่งของรายได้เท่านั้น แต่หากขึ้นกับรายจ่ายของผู้ปกครองด้วยว่า เพียงพอและสมดุลกับรายได้หรือไม่ ดังนั้น สถานรับเลี้ยงเด็กควรให้ความรู้เสริมในเรื่องการวางแผนใช้จ่ายในครอบครัวแก่ผู้ปกครอง และพิจารณาเรื่องค่าเลี้ยงดูเด็กซึ่งจะเป็นค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง โดยให้ค่าเลี้ยงดูเด็กสามารถทำให้การเลี้ยงดูเด็กมีคุณภาพและเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน เหมาะสมกับฐานะของผู้ปกครอง เพื่อไม่ให้เป็นภาระเพิ่มความเครียดให้ผู้ปกครอง และหากจำเป็นต้องมีการเพิ่มค่าเลี้ยงดูบุตรเพื่อคุณภาพการเลี้ยงดูเด็กควรตระหนักว่าต้องอธิบายชี้แจงให้ผู้ปกครองรับทราบเข้าใจ เพื่อให้เกิดความเครียดกับผู้ปกครองน้อยที่สุด

เอกสารอ้างอิง

1. กิตติวรรณ เทียมแก้ว. *สภาวะและที่มาของความเครียดของครูที่มาปฏิบัติงานในเขตจังหวัดเชียงใหม่*. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข;2541.
2. จตุพร เพ็งชัย. *สุขภาพจิต*. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม; 2534.
3. ประโยชน์ บุญสินสุข. (2538). ความเครียดกับสุขภาพ, *หมอชาวบ้าน* 2538; 7(164) : 340-344.
4. ประสาท อิศรปริดา. *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์;2523.
5. สายทิพย์ แก้วอินทร์. *การเรียนรู้มีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น(ศึกษาศาสตร์)*วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2548.
6. อนิรุทธิ์โพธิ์เพชรเลิศ. *การศึกษาความเครียดในพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม;2542.
7. Sumatchara Manachevakul, Tassanee Prasopkittikun, Parnnarat Sangperm. ปัจจัยทำนายความเครียดของมารดาในการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรก. *วารสารสมาคมพยาบาลฯ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* 2555; 30(1):53-62.
8. สุบรรณ เปศรี. *ความเครียดของบุคลากรสาธารณสุขในสถานบริการสาธารณสุข สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม;2544.